

Шевяков Максим Олександрович
старший викладач кафедри адміністративного
права, процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Проблематика ефективної реалізації заходів з профілактики правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку в умовах нині введеного режиму воєнного стану є беззаперечно актуальною для дослідження як із наукової, так і з практичної точки зору. Громадський порядок є складником такої системної категорії права як національна безпека держави, а тому критично потребує належного забезпечення.

Минуло вже ледь не два місяця з моменту вторгнення російських військ на територію України. Окремого надважливого значення в умовах воєнного стану набуває проблема попередження та профілактики правопорушень, що безпосередньо посягають на громадський порядок. Аналізуючи зазначений проміжок часу, напевно, абсолютно кожен хоча б раз чув про випадки порушення громадського порядку тим чи іншим чином, починаючи від випадків дрібного хуліганства й розпивання алкогольних напоїв громадському місці, і продовжуючи дрібними пограбуваннями, розповсюдження наркотичних засобів, мародерством, та навіть нанесенням орієнтирів для російських окупантів на об'єктах інфраструктури.

Відповідно до приписів ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», воєнним станом визначається «особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності»[1], що вводиться задля усунення загрози однієї із зазначених небезпек шляхом впровадження певних обмежень із зазначенням безпосереднього строку їх дії. А згідно з положеннями ст. 2 Закону «Про Національну поліцію», одним із завдань поліції як структурного підрозділу системи МВС визначено забезпечення публічної безпеки та порядку, що цілком прирівнюється до громадської безпеки та громадського порядку за нормальних умов життєдіяльності, а тим паче в умовах зазначеного правового режиму – воєнного стану. Проте, пропонуємо зупинитися на менш дослідженому аспекті – попередженні зазначеної категорії правопорушень.

По-перше, задля дійсно ефективного здійснення такої собі профілактики правопорушень, що посягають на громадський порядок, безпосередньо в умовах воєнного стану, необхідно належним чином організувати діяльність підрозділів поліції, в функціональні обов'язки яких, тим чи іншим чином входить зазначене. Для цього, з урахуванням оперативної обстановки, природних та штучних, соціальних, а також воєнно-політичних умов, що склалися, необхідно вжити заходів щодо розстановки особового складу поліцейських, а також забезпечити їх необхідними матеріально-технічними засобами. По-друге, варто періодично проводити відпрацювання комплексу дій з реагування на найбільш нетипові для звичних умов ситуації (захват будівель органів влади, особливо важливих об'єктів, виявлення незрозумілих міток, проведення усілякого роду диверсій, захоплення заручників тощо). Тобто виникає необхідність планування та навіть створення певних алгоритмів дій з припинення таких правопорушень. До таких планів мають бути включені зокрема: наявні сили, засоби їх взаємодія, можливості залучення додаткових сил та засобів, резерви, варіанти посиленого несення служби, бойова готовність залучених поліцейських, схеми зв'язку, конкретні обов'язки, оперативні карти, а також порядок взаємодії з іншими правоохоронними органами, що дислокуються в районі, місті, тощо[2, с. 137]. І, по-третє, варто зазначити про необхідність активного використання визначених Законом превентивних поліцейських заходів, що мають на меті сприяння розумінню населенням необхідності свідомого і добровільного виконання законних вимог та припинення антигромадської поведінки.

Насправді, зазначені заходи та обмеження, що забезпечуються з боку підрозділів Національної поліції є вкрай важливими та необхідними в нинішніх умовах, адже стан громадського порядку, а фактично внутрішньодержавної безпеки, залежить від обраної моделі поведінки абсолютно кожного громадянина, від сприйняття та розуміння нинішнього становища держави.

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19/>.

2. Хатнюк Ю. А. Актуальні проблеми організації охорони громадського порядку : курс лекцій. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 168 с.